

UCHWAŁA Nr XXX/143/20
Rady Gminy w Baćkowicach
z dnia 17 grudnia 2020r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Baćkowice na rok 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r. poz. 713 ze zm.), art.4¹ ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019r. poz. 2277 ze zm.), art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020r., poz. 2050) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. 2016 r. poz. 1492) Rada Gminy uchwała, co następuje:

§1

1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Baćkowice na rok 2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baćkowice.

§3

Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Baćkowicach.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 roku.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Krzysztof Grzyb

**Uzasadnienie do Uchwały Nr XXX/143/20
Rady Gminy w Baćkowicach
z dnia 17 grudnia 2020r.**

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Baćkowiec na rok 2021**

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii określa, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką, rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkotykowych należy do zadań własnych gminy. Aktem prawnym, na podstawie którego prowadzona jest realizacja wskazanych w ustawach działań jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Źródłem finansowania tych działań są dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Ze względu na wyłączną właściwość Rady Gminy w uchwaleniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii a także umożliwienia wydatkowania środków pochodzących z opłat na cele określone w programach, zasadne jest przedstawienie projektu uchwały Radzie Gminy i podjęcie przez Radę stosownej uchwały.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Krzysztof Grzyb

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii dla Gminy Baćkowice na rok 2021**

Spis treści

Spis treści.....	2
1. Wstęp.....	3
2. Podstawy prawne.....	3
3. Cel główny.....	4
4. Cele szczegółowe.....	4
5. Adresaci.....	4
6. Termin realizacji zadań i ich wdrażanie.....	5
7. Źródło finansowania.....	5
8. Sprawozdanie.....	5
9. Zasady wynagradzania członków GKRPA.....	6
10. Raport dotyczący problemu uzależnień na podstawie Diagnozy zagrożeń lokalnych.....	6
11. Wykaz działań profilaktycznych zainicjowanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2020 roku.....	18
12. Instytucje współpracujące z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baćkowicach.....	19
13. Plan wydatków związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktycznego:.....	19
14. Realizacja.....	20

1. Wstęp:

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na lokalne samorządy obowiązek kształtowania polityki alkoholowej jako zadanie własne gminy.

Gminny Program profilaktyczny oparty na rzetelnej diagnozie zagrożeń lokalnych oraz wymianie informacji ze wszystkimi jednostkami mającymi wpływ na kształtowanie odpowiednich postaw u mieszkańców gminy przynosi wymierne rezultaty i ma realny wpływ na życie lokalnej społeczności.

Program powinien być skonstruowany w sposób, który angażuje do współpracy jak najwięcej podmiotów i cały system edukacji, ponieważ aby podejmowane działania mogły być skuteczne, muszą być prowadzone na wielu szczeblach przez prężnie współpracujące ze sobą instytucje. Na konieczność unikania polaryzacji przy podejmowanych działaniach wskazują rekomendacje PARPA na 2021 i wytyczne Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Zakres działań przewidzianych w Programie winien obejmować wszystkie gałęzie profilaktyki: uniwersalną, selektywną i wskazującą.

Profilaktyka uniwersalna – rodzaj profilaktyki mający na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmocnienie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka.

Profilaktyka selektywna – profilaktyka, której celem jest zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych poprzez ograniczenie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących narkotyków, promocję postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych przez dziecko.

Profilaktyka wskazująca – są to działania kierowane do jednostek, u których rozpoznano pierwsze objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych, w związku z uwarunkowaniami biologicznymi, psychologicznymi bądź społecznymi.

2. Podstawy prawne:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r., poz. 2050),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020r., poz. 1057),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2019r., poz. 2365 ze zm.),
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020r., poz. 295 ze zm.),

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492) .

3. Cel główny:

Celem głównym Gminnego Programu jest zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, a także uzależnieniom behawioralnym poprzez systematyczne zwiększanie świadomości na tematy związane z tymi zjawiskami u mieszkańców. Realizacja Gminnego Programu profilaktycznego wpłynie również na ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych i zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny dotkniętej problemem uzależnień, a także przyczyni się do podniesienia kompetencji podmiotów związanych z profilaktyką wśród jednostek współpracujących z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie wiedzy merytorycznej sprzedawców w zakresie znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i umiejętności asertywnej odmowy.
2. Eliminacja spożywania alkoholu w miejscach publicznych.
3. Zwiększenie świadomości osób uprawnionych do prowadzenia pojazdów w materii konsekwencji wynikających z siadania za kierownicą po spożyciu alkoholu oraz wzbudzenie w mieszkańcach gminy obywatelskiego braku akceptacji takiego zachowania.
4. Zwiększenie świadomości osób uzależnionych od wyrobów nikotynowych odnośnie ich szkodliwości oraz rekomendowanych sposobów na zerwanie z nałogiem.
5. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
6. Podnoszenie świadomości dotyczącej uzależnień wśród rodziców uczniów szkół oraz podnoszenie ich kompetencji w zakresie kształtowania postaw swoich dzieci.
7. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
8. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i naukowych.
9. Wdrożenie programów z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci i młodzieży.

5. Adresaci:

Adresatami Gminnego Programu są mieszkańcy Gminy Baćkowice – dzieci, młodzież, dorośli, w tym seniorzy. Gminny Program zwraca szczególną uwagę na rodziny doświadczające przemocy. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane są głównie do całych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych

ze stosowaniem substancji psychoaktywnych. Działania uprzedzające z zakresu profilaktyki selektywnej skierowane są do jednostek lub grup zwiększonego ryzyka, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne, narażone są na większe od przeciętnego niebezpieczeństwo wystąpienia problemów związanych z uzależnieniami i przemocą. Działania powstrzymujące z zakresu profilaktyki wskazującej skierowane są do jednostek lub grup demonstrujących wczesne symptomy związane z uzależnieniem. Program adresowany jest także do osób pijących alkohol i używających narkotyków w sposób ryzykowny i szkodliwy; uzależnionych, którzy wymagają leczenia (działania terapeutyczno - korekcyjne); utrzymujących abstynencję i współuzależnionych (działania wspierające).

6. Termin realizacji zadań i ich wdrażanie:

Realizacja zadań objętych Gminnym Programem została zaplanowana na okres od stycznia do grudnia 2021 roku. Przedmiotowe zadania mają charakter długoterminowy i stanowią kontynuację zadań z lat ubiegłych przewidzianych do realizacji w wieloletniej perspektywie budżetowej. Proces wdrażania Gminnego Programu polega przede wszystkim na systematycznej realizacji działań w nim ujętych, promocji i społecznej komunikacji (np. z wykorzystaniem strony internetowej gminy, OPS), a także inicjowaniu i prowadzeniu konsultacji z wykonawcami zadań.

7. Źródło finansowania:

Podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu są środki pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Ponadto, działania mogą być współfinansowane ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Należy pamiętać, że podczas realizacji Gminnego Programu, gmina zobowiązana jest do przestrzegania ustawowego wymogu, aby każde zadanie finansowane w jego zakresie miało rzeczywisty związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. Finansowanie Gminnego Programu zostało ujęte w budżecie gminy na 2021 rok.

8. Sprawozdanie:

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii, organ wykonawczy samorządu gminy sporządza raport z wykonania Gminnego Programu w danym roku, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport. Zgodnie z art. 11 ust. 2 ww. ustawy, organ wykonawczy samorządu gminy sporządza – na podstawie opracowanej przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii ankiety – informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, wynikających z Gminnego Programu, i przesyła ją do KBPN, w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja. Sprawozdanie z wykonania Gminnego Programu w zakresie merytorycznym i finansowym zostanie również sporządzone na formularzu PARPA-G1 oraz przekazane do PARPA, w terminie do dnia 15 kwietnia 2022 r.

9. Zasady wynagradzania członków GKRPA:

Zgodnie z art. 4¹ ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Konieczność ujęcia w Gminnym Programie zasad wynagradzania członków GKRPA nakłada art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy:

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje ryczałtowe wynagrodzenie za :

a) prace związane z inicjowaniem, opiniowaniem i monitorowaniem realizacji zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

b) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;

c) kontrolę przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Wójta;

d) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;

e) inicjowanie działań zmierzających do udzielania pomocy rodzinom, w których występuje przemoc.

2. Kwotę bazową za udział w jej posiedzeniach określa się na 120 zł brutto.

3. Przewodniczący i Sekretarz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z prowadzeniem czynności administracyjnych pobierają wynagrodzenie w wysokości 200 zł brutto za każdorazowy udział w posiedzeniach Komisji.

4. Podstawą wynagrodzenia, o którym mowa jest udział w pracach Komisji potwierdzony podpisem na liście obecności.

5. Wszystkim członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w czynnościach związanych z kontrolą punktów sprzedaży napojów alkoholowych w wysokości 150 złotych brutto każdorazowo.

10. Raport dotyczący problemu uzależnień na podstawie Diagnozy zagrożeń lokalnych:

W roku 2019 na terenie Gminy Baćkowice została przeprowadzona diagnoza zagrożeń lokalnych, której wyniki stały się przesłanką do powzięcia konkretnych działań zawartych w Gminnym Programie profilaktycznym. W badaniu wzięło udział 100 dorosłych osób, 306 uczniów oraz 12 sprzedawców napojów alkoholowych.

10.I. Struktura badanej próby:

Wśród dorosłych osób przebadanych zostało kolejno 61% kobiet i 39% mężczyzn. Najliczniejszą grupę tworzyły osoby w wieku 26- 35 lat (32%), osoby w wieku 36 – 45 lat stanowiły 31% badanej społeczności, 19% respondentów znajdowało się w grupie 46 – 55 latków. Natomiast 9% próby stanowiły osoby do 25 roku życia, a kolejne 9% to osoby po 65 roku życia. Analizując badaną społeczność ze względu na wykształcenie można zauważyć, iż ponad połowa badanych, tj. 51% posiadała wykształcenie średnie lub pomaturalne. Wykształceniem wyższym legitymizowało się 27% badanych, wykształcenie zawodowe posiadało 17% osób, a wykształceniem podstawowym 5% respondentów. Osoby zamężne lub żonate stanowiły 58% badanej

społeczności, 7% badanych to osoby rozwiedzione, 29% respondentów to osoby stanu wolnego, zaś 6% ankietowanych to wdowiec lub wdowa.

W badaniu młodzieży dotyczącym problemów społecznych w Gminie Baćkowice wzięło udział 306 uczniów. Analizując rozkład próby ze względu na płeć można dostrzec, iż w badaniu wzięła udział taka sama liczba chłopców, jak i dziewczynek.

Charakteryzując badaną próbę ze względu na wiek można zauważyć, iż najliczniejszą jej część stanowili uczniowie w wieku 11 – 13 lat (44%), 38% osób to uczniowie w wieku 14 – 16 lat, zaś 17% uczniów to osoby w wieku 8 – 10 lat, 1% badanej społeczności tworzyli uczniowie w wieku 17 i więcej lat.

10.IIa: Problem alkoholowy w odniesieniu do dorosłych mieszkańców Gminy Baćkowice:

Pierwsza część badania została poświęcona tematyce spożywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Baćkowice, a także ich spostrzeżeniom dotyczącym tej kwestii.

Ankieta rozpoczęła się od pytania, które pozwoliło stwierdzić, że po alkohol sięga 72% dorosłych mieszkańców gminy, a z tego:

- 35% sięga po alkohol kilka razy w roku,
- 22% spożywa alkohol kilka razy w miesiącu,
- 9% pije alkohol kilka razy w tygodniu,
- 6% codziennie pije alkohol.

Diagnoza wykazuje również, że po alkohol częściej i w większej ilości sięgają mężczyźni, niemniej jednak wśród obu grup znalazły się osoby deklarujące spożywanie napojów alkoholowych codziennie.

Kolejne pytanie pomogło ustalić najchętniej wybierany przez mieszkańców alkohol, zdecydowana większość (58%) sięga po piwo, wino (53%), wódkę (36%), nalewki (25%), pozostałe rodzaje napojów wysokokowych są preferowane przez mniej niż 10% badanych.

Po zestawieniu tych informacji z ilością porcji alkoholu przyjmowaną przez badanych podczas jednorazowego spożywania trunków, tj.:

- 1-2 porcje: 40% ankietowanych,
- 3-4 porcje: 38% ankietowanych,
- 5-7 porcji: 21% ankietowanych,
- 8-10 porcji: 1% ankietowanych.

Można przyjąć, że część mieszkańców gminy spożywa alkohol w sposób szkodliwy lub wręcz boryka się z symptomami uzależnienia.

Diagnoza określa także przyczyny oraz okoliczności sprzyjające sięganiu po alkohol w Gminie Baćkowice, i tak zdecydowana większość, bo aż 65% mieszkańców pije by sprostać wymogom towarzyskim, kolejno 19% z upodobania dla smaku alkoholu, a także po 18% by złagodzić stres i bawić się lepiej.

Większość ankietowanych sięga po alkohol w swoim domu (65%) lub domu znajomych (53%). Alkohol spożywany jest chętnie w restauracjach, barach i kawiarniach (52%).

Ważną kwestią poruszoną w diagnozie są doświadczenia mieszkańców gminy związane ze stawieniem się w pracy w stanie nietrzeźwości. Zdecydowana większość, bo 81% osób nigdy nie postąpiła w ten sposób, ale 19% miało styczność z tym zjawiskiem, i tak:

- 8% pytanym twierdzi, że **rzadko** zdarza im się wykonywać obowiązki zawodowe pod wpływem alkoholu,
- 8% pytanym twierdzi, że **czasami** zdarza im się wykonywać obowiązki zawodowe pod wpływem alkoholu,
- 3% pytanym twierdzi, że **często** zdarza im się wykonywać obowiązki zawodowe pod wpływem alkoholu.

Sytuacja związana z podejmowaniem pracy w stanie nietrzeźwości zdarza się częściej mężczyznom niż kobietom, ale 11% kobiet również się w niej znalazło.

Bardzo istotnym tematem jest prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości, zapytani o nie mieszkańcy w 76% zadeklarowali, że nigdy nie postąpili w ten sposób, jednokrotnie zdarzyło się to 17% ankietowanych, za to 6% osób twierdzi, że sporadycznie im się to zdarza, a 1% prowadzi pojazdy pod wpływem alkoholu regularnie.

Żadna z badanych osób nigdy nie została zatrzymana przez policję, kiedy prowadziła pojazd pod wpływem alkoholu.

Warto również zwrócić uwagę, że 26% ankietowanych było świadkiem prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu.

Kolejnym ważnym tematem jest świadomość mieszkańców dotycząca szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety będące w ciąży. Zdecydowana większość (81%) zdaje sobie sprawę, że alkohol ma wpływ na rozwój płodu, ale 18% nie wie, czy istnieje taka korelacja, a 1% jest zdania, że alkohol nie wywiera negatywnego wpływu na rozwój dziecka.

Mieszkańcy zapytani o swoje obserwacje w tym temacie w 66% nigdy nie zetknęli się z sytuacją, w której ciężarna spożywa alkohol, ale 13% była świadkiem takiego zdarzenia, a 21% nie jest w stanie tego określić.

Zbadano również przekonania normatywne dotyczące spożywania alkoholu:

- 85% badanych uważa, że przychodzenie do pracy na kacu jest niewłaściwe, ale 7% sądzi, że nie ma w tym nic złego,
- 66% badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce, ale 18% jest przeciwnego zdania,
- 65% badanych uważa, że osoby z problemem alkoholowym nie muszą pić codziennie, ale 20% ankietowanych uważa, że spożywają one alkohol każdego dnia,

- 66% badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że alkoholizm jest dziedziczny, ale 10% jest przeciwnego zdania,
- Połowa ankietowanych jest zdania, że okazjnie spożycie alkoholu może uzależnić, ale 34% sądzi, że taki rodzaj picia uniemożliwia uzależnienie,
- 53% nie jest zdania, że alkohol to dobre lekarstwo na sen, ale 33% uważa przeciwnie.

Ostatnie pytanie dotyczące zagadnień związanych z alkoholem skierowane do dorosłych mieszkańców gminy miało określić ich odczucia związane ze spożyciem alkoholu w ich gminie na przestrzeni ostatnich lat. Zdania, co do wzrostu/spadku spożycia alkoholu są podzielone, ponieważ 31% mieszkańców jest zdania, że spożycie wzrasta, z kolei 30% sądzi, że utrzymuje się ono na stałym poziomie, a 30% nie ma zdania. Niestety, jedynie 8% uważa, że występuje tendencja spadkowa.

Podsumowanie: w myśl badań należy skupić się na kampaniach informacyjnych skierowanych do kierowców, nawiązaniu współpracy w tym zakresie z Policją, kampaniach związanych z FAS oraz próbie zmiany przekonań normatywnych na temat spożywania alkoholu wśród dorosłych mieszkańców gminy.

10.IIb: Problem narkotykowy w odniesieniu do dorosłych mieszkańców Gminy Baćkowice:

Kontakt mieszkańców gminy z różnymi substancjami psychoaktywnymi innymi niż alkohol jest kolejną kwestią, z którą musi mierzyć się GKRPA. Diagnoza zbadała również ten obszar, by należycie ocenić skalę zagrożenia oraz właściwie ukierunkować działania profilaktyczne w tym zakresie.

Styczność z narkotykami miało 12% badanych, z czego dla 6% mieszkańców było to jednorazowe doświadczenie, dokładnie 5% deklaruje kontakt z tymi substancjami kilka razy do roku, a 1% raz w miesiącu.

Do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi przyznaje się 23% mężczyzn i 5% kobiet, mężczyźni także częściej po nie sięgają.

Najchętniej wybieraną przez mieszkańców używką jest marihuana, kontakt z nią deklaruje 83% badanych, kolejno mieszkańcy sięgają po: dopalacze (17% badanych), sterydy (8%), środki nasenne (8%) oraz ecstazy (8%).

Równie istotne jak samo przyjmowanie substancji są powody, dla których ankietowani zdecydowali się po nie sięgnąć. Większość badanych wskazuje na przyczyny związane z towarzystwem (44%), część na chęć dobrej zabawy (17%) lub ciekawość (8%). Przynajmniej niepokoi jednak, że 33% mieszkańców chce w ten sposób złagodzić stres, zapomnieć o problemach (25%) lub nawet nie jest w stanie wskazać przyczyny takiego stanu rzeczy (17%).

Ważną informacją jest łatwość, z którą można pozyskać narkotyki na terenie Gminy Baćkowice, i tak 63% badanych nie jest w stanie tego określić, ale już 12% uważa narkotyki za łatwo dostępne, a 20% za trudno dostępne lecz wciąż możliwe do nabycia, natomiast 5% sądzi, że nie da się ich kupić na terenie gminy.

W przypadku dopalaczy 63% badanych również nie dysponuje wiedzą na temat łatwości ich pozyskania, ale 15% ankietowanych udzieliło, że są łatwo dostępne, z kolei 17% mieszkańców uważa, że zdobycie ich na terenie gminy stanowi trudność, a 6% badanych odpowiedziało, że są całkowicie niedostępne.

Raport z diagnozy wykazuje również źródła pozyskania narkotyków oraz dopalaczy, i tak wśród 32% badanych, którzy mają wiedzę na ten temat wskazuje przede wszystkim na znajomość konkretnej osoby, od której można kupić substancje psychoaktywne (13%), następną możliwością nabycia narkotyków jest dyskoteka (6%), po 4% ankietowanych wskazało siłownię lub opcję *inne*. Ankietowani w ilości po 2% zadeklarowali, że narkotyki są dostępne na osiedlu i w centrum miejscowości, tylko 1% badanych wskazał szkołę.

Na koniec mieszkańców poproszono o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika z odpowiedzi respondentów uważają, że dopalacze nie są bezpieczniejszą formą narkotyków (75%) oraz, iż przychodzenie do pracy pod wpływem narkotyków to coś złego (87%), narkotyki nie są bezpieczne bez względu, na to czy używa się ich odpowiednio (81%), a także, iż okazjonalne zażywanie narkotyków także może prowadzić do uzależnień (72%). Natomiast 67% osób uważa, że marihuana powinna być klasyfikowana jako narkotyk. Pokazuje to, iż mieszkańcy zdają sobie sprawę, iż marihuana to również jest narkotyk, który powoduje uzależnienia i niebezpieczne konsekwencje dla zdrowia.

Sprawdzono również źródła wiedzy dotyczącej konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych, głównym jest dla mieszkańców: telewizja i Internet (59%). W dalszej kolejności wskazywali oni na: prasę (24%), rodzinę (23%), znajomych (13%), pracę (10%), lekarza (9%), uczelnię (6%), księdza (1%), szkołę (1%) oraz inne źródła (9%).

Podsumowanie: Raport z diagnozy uświadamia, że mieszkańcom Gminy Baćkowice zdarza się sięgać po substancje psychoaktywne, warto rozważyć sposób na przekazanie społeczności informacji na temat szkodliwości i możliwości uzależnienia od specyfików takich, jak sterydy, czy leki nasenne i uspokajające. Niepokoją także przyczyny sięgania po używki, przewlekły stres, czy nastroje depresyjne mogą zostać pogłębione przez stosowanie substancji psychoaktywnych, należy starać się to uświadomić mieszkańcom Gminy Baćkowice oraz kształtować w najmłodszych brak konformizmu by w przyszłości nie ulegali naciskom środowiska na zażycie określonych substancji i dysponowali szeroką wiedzą na temat konsekwencji przyjmowania narkotyków, dopalaczy, ale także leków, czy sterydów. Warto wykorzystać środki przekazu, z których mieszkańcy korzystają najczęściej.

10.IIc: Problem nikotynowy w odniesieniu do dorosłych mieszkańców Gminy Baćkowice:

Niniejszy rozdział ma na celu oszacowanie skali uzależnień od nikotyny wśród mieszkańców Gminy Baćkowice. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 43% mieszkańców pali papierosy. Wśród nich 6%

osób pali kilka razy w roku, 3% kilka razy w miesiącu, 5% osób pali papierosy kilka razy w tygodniu, a 29% badanych pali codziennie.

Analizując częstotliwość palenia papierosów można dostrzec, iż z nałogiem zmagają się częściej mężczyźni niż kobiety. Do palenia przyznało się 51% mężczyzn i 38% kobiet. Wśród tej pierwszej grupy kilka razy w roku pali 5% mężczyzn, kilka razy w tygodniu kolejne 5%, a codziennie papierosy pali aż 41% osób.

Kobiety palą: kilka razy w roku (7%), kilka razy w miesiącu (5%), kilka razy w tygodniu (5%) oraz codziennie (21%).

Blisko co piąty ankietowany, który pali papierosy, przyznał, iż nie pali ich codziennie (19%), a 23% osób wypala dziennie mniej niż 5 papierosów, 35% pali od 6 do 15 papierosów, z kolei 14% wypala od 16 do 25 papierosów dziennie, a 9% ankietowanych nie liczy ile pali.

Respondenci najczęściej sięgają po papierosy dla przyjemności (47%), w stresie (30%), dla towarzystwa (30%), przy alkoholu (23%) oraz dla zabicia czasu (19%).

Ponad połowa respondentów przyznała, iż nigdy nie próbowała rzucić palenia (58%), a 19% respondentów nie próbowało, ale zamierza to zrobić, zaś 12% ankietowanych próbowało raz, ale im się nie udało oraz kolejne 12% osób próbowało wiele razy, ale nieskutecznie.

Pomimo, iż mieszkańcy w większości nie podejmują próby rzucenia palenia, to jednak większość osób zdaje sobie sprawę, że palenie papierosów jest bardzo szkodliwe (50%) oraz szkodliwe (45%). Jedynie 5% respondentów sądzi, iż jest to w małym stopniu szkodliwe.

Podsumowanie: Prawie połowa mieszkańców gminy prezentuje jakiś stopień uzależnienia od nikotyny. Badani mimo świadomości dotyczącej szkodliwości palenia papierosów w małym stopniu podejmują walkę z nałogiem, warto byłoby pokazać im, że istnieje wiele dróg na wyeliminowanie produktów nikotynowych z życia, udaje się tego dokonać wielu osobom i wyszczególnić korzyści z tego płynące.

10.IIIa: Problem alkoholowy w odniesieniu do uczniów szkół podstawowych w Gminie Baćkowice:

Raport z diagnozy wykazuje, że wedle uczniów szkół z terenu Gminy Baćkowice aż 31% z ich rówieśników spożywa alkohol, natomiast 32% ankietowanych nie ma wiedzy w tym zakresie, a tylko 37% jest przekonanych, że taki problem nie występuje.

Kolejne pytanie bezpośrednio ustaliło jaki procent uczniów ma za sobą doświadczenie alkoholowe, deklaruje je 28% uczniów, czyli prawie 1/3 wychowanków.

Po alkohol sięgnęła podobna ilość dziewczynek (27%) i chłopców (29%).

Zatrważająca jest ilość uczniów deklarujących swój pierwszy kontakt z alkoholem już w wieku 8-10 lat (12%), w wieku 11-13 inicjację alkoholową przeszło 36% z uczniów deklarujących spożywanie alkoholu, a w wieku 14-16 lat przeżyło ją 51 % dzieci. Zaledwie 1% wśród młodzieży mającej doświadczenie alkoholowe przeżył je powyżej 16 roku życia.

Uczniów poproszono także o wskazanie rodzaju alkoholu, który zdarzyło im się próbować. Respondenci najczęściej wskazywali na: piwo (76%) oraz szampana (76%), a także: wódkę (57%), wino (59%), likier, nalewki (37%), bimber (5%), whisky, brandy (1%), spirytus (15) oraz inne alkohole (9%).

Sprawdzono także okoliczności inicjacji alkoholowej wśród badanej młodzieży, bardzo złą informacją jest, że aż 38% badanych deklaruje, iż doszło do niej na uroczystości rodzinnej, co sugeruje przyzwolenie członków rodziny. Kolejne sytuacje, w których badani zdecydowali się na kontakt z alkoholem to przede wszystkim sytuacje związane z obecnością rówieśników:

- 26% na imprezie towarzyskiej,
- 24% ze znajomymi na podwórku,
- 12% na dyskotece,
- 10% podczas nieobecności rodziców w domu,
- 2% w czasie Sylwestra,
- 1% w czasie wycieczki szkolnej.
- 14% deklaruje inne, nie wymienione okoliczności.

Większość uczniów nie miała nigdy przykrych doświadczeń związanych ze spożywaniem alkoholu – takiej odpowiedzi udzieliło 91% uczniów. Osoby, które doświadczyły przykrych konsekwencji wskazywały na: problemy rodzinne (2%), problemy w szkole (1%), pogorszenie relacji koleżeńskich (1%) oraz inne problemy, których nie wyjaśnili dokładnie (5%).

Sprawdzono także jak dochodzi do sytuacji, w której osoby nieletnie mają dostęp do alkoholu. Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, uczniowie najczęściej alkoholem są częstowani (62%), proszą kogoś o kupno alkoholu (21%), podkradają go rodzicom (10%), sami sobie go kupują (10%), dostają go od starszych kolegów (7%), a 1% uczniów przyznało, iż dostało alkohol od taty. Natomiast co dziesiąty uczeń wskazał na inne sposoby, jednak nie podając konkretnych przykładów.

Bardzo istotną kwestią jest reakcja rodziców na spożywanie alkoholu przez swoich podopiecznych, zwłaszcza w świetle tego, że 37% uczniów deklarowało inicjację alkoholową podczas imprezy rodzinnej. Przede wszystkim ustalono, że 64% jest świadoma spożywania alkoholu przez badanych.

Interwencji wymaga fakt braku reakcji na spożywanie alkoholu przez nieletniego w przypadku 35% rodziców. Wśród rodziców 40% zdecydowało się na rozmowę z dzieckiem, a 18% wyznaczyło podopiecznemu karę, po 2% rodziców okazała zdenerwowanie lecz nie ukarała dziecka lub poszukała pomocy u specjalisty.

Kolejne pytanie ustaliło, że 14% z badanych uczniów oceniło zdobycie alkoholu, jako łatwe, z czym nie zgodziło się 29%, pozostałe nie były w stanie tego określić.

Zapytano uczniów o sposoby, w które uczniowie najchętniej pozyskują alkohol, i tak:

- 38% prosi o pomoc starszych kolegów,
- 25% prosi o zakup alkoholu nieznaną osobą pod sklepem,
- 13% podkrađa alkohol opiekunom,
- 13% kupuje alkohol samodzielnie,
- 2% ma inne sposoby.

Podsumowanie: Zdecydowanie oprócz pracy z dziećmi potrzebna jest praca z rodzicami, którzy być może nie zdają sobie sprawy, jak duży alkohol ma wpływ na rozwój młodej osoby. Warto by pełnoletni mieszkańcy gminy zostali zaznajomieni z konsekwencjami prawnymi wynikającymi z rozpijania nieletnich (zarówno częstowania alkoholem, jak i zakupywania go dla małoletnich).

10.IIIb: Problem narkotykowy w odniesieniu do uczniów szkół podstawowych w Gminie Baćkowice:

Istotną dla GKRPA informacją jest obraz sytuacji związanej z narkotykami i substancjami psychoaktywnymi innymi niż alkohol wśród uczniów miejscowych szkół.

W Gminie Baćkowice 2% uczniów deklaruje próby związane z zażywaniem narkotyków.

Kontakt z narkotykami miało 3% chłopców i 1% dziewczynek.

Uczniowie, którzy zadeklarowali kontakt ze środkami psychoaktywnymi po raz pierwszy sięgnęło po te substancje w wieku: 8 – 10 lat (14%), 11 – 13 lat (14%) oraz 14 – 16 lat (71%).

Uczniowie Ci zażywali marihuanę lub haszysz (71%), amfetaminę (29%), inne formy konopi (29%), grzyby halucynogenne (29%), dopalacze (29%), ekstazy (14%) oraz LSD (14%). Z pozostałymi środkami ankietowani nie mieli kontaktu.

W przeciwieństwie do doświadczeń związanych z alkoholem, inicjacji narkotykowej nie towarzyszyli rodzice. Uczniowie po raz pierwszy zażywali środki psychoaktywne w czasie imprezy towarzyskiej (43%), ze znajomymi na podwórku (29%), w czasie wycieczki szkolnej (14%) oraz na dyskotecę (14%).

Sprawdzono także w jaki sposób młodzież zaopatruje się w substancje psychoaktywne, które jako nielegalne powinny być trudno dostępne. Zdecydowana większość badanych deklaruje, że została poczęstowana narkotykami przez znajomą osobę (43%), a 29% zakupiło substancje od kolegi lub koleżanki. Po 14% uczniów udzieliło odpowiedzi: dostałem od jednego z rodziców, wziąłem z domu bez wiedzy rodzica oraz zakupiłem od nieznaną osobę wskazanej jako diler.

Dlaczego młodzi ludzie sięgają po narkotyki lub dopalacze? - ponad połowa respondentów (71%) wskazała tutaj na chęć dobrej zabawy. W dalszej kolejności wskazano na ciekawość (43%).

Uczniowie środki psychoaktywne zażywali: u koleżanki i kolegi (43%), podczas wycieczek szkolnych (29%), w domu (14%), na terenie szkoły (14%), w barze lub klubie (14%), a także na podwórku (14%).

Wszyscy uczniowie, którzy mieli kontakt z narkotykami lub dopalaczami przyznali, iż ich rodzice nie zareagowali, mimo że wiedzieli o tym fakcie. Może to wskazywać na fakt, iż rodzice nie mają świadomości na temat szkodliwości tych substancji lub też nie wiedzą jak powinni zareagować.

Wśród ankietowanych uczniów 2% uważa, że pozyskanie narkotyków lub dopalaczy w ich gminie jest łatwe, przeciwnego zdania jest natomiast 45% osób. Istotny jest fakt, iż większość uczniów (53%) nie ma wiedzy na ten temat, co świadczy o tym, iż nie poszukiwali tego typu informacji.

Co istotne, jednak większość uczniów uważa, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia (84%) oraz raczej szkodliwe dla zdrowia (9%). Z tą opinią nie zgodziło się 2% uczniów, w tym 1% uważa, że substancje te są raczej nieszkodliwe, a kolejny 1% osób sądzi, iż są one zdecydowanie nieszkodliwe. 5% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Podsumowanie: Ilość uczniów deklarujących kontakt z używkami nie jest wysoka, dzieci zdają się też mieć zasób informacji związanych ze szkodliwością tych substancji. Jako, że badani niemalże zawsze sięgają po narkotyki w towarzystwie znajomych istotnym jest wprowadzenie programów profilaktycznych, które będą kształtować w nich postawę nonkonformistyczną oraz wskażą sposoby na nie poddawanie się presji rówieśniczej. Zastanawia także brak ingerencji ze strony rodziców, może to świadczyć o potrzebie wyposażenia ich w informacje dotyczące szkodliwości używek oraz umiejętność rozmowy z nastolatkiem na trudne tematy.

10.IIIc: Problem nikotynowy w odniesieniu do uczniów szkół podstawowych w Gminie Baćkowice:

W tym segmencie zbadano doświadczenia uczniów związane z wyrobami nikotynowymi.

Do prób nikotynowych przyznało się 24% uczniów, dla 6% z nich było to jednorazowe doświadczenie, ale już 13% badanych ma za sobą kilka takich prób, a w przypadku 5% możemy mówić o paleniu nałogowym (2% pali często, a 3% regularnie).

Na doświadczenia związane z papierosami decyduje się porównywalna ilość chłopców (26%) oraz dziewcząt (21%), jednak chłopcy sięgają po tego typu używkę z większą częstotliwością.

Zbadano także wiek inicjacji nikotynowej, i tak: wieku 13 – 14 lat pierwszy raz po papierosy sięgnęło 46% osób, natomiast w wieku 10 – 12 lat – 35% badanych, a 13% respondentów pierwszy raz paliło papierosy w wieku 15 – 17 lat. Niepokój budzi fakt, iż 7% uczniów zadeklarowało, iż pierwszy raz palił papierosy w wieku poniżej 10 lat.

Należało sprawdzić także, czy w odczuciu młodzieży rodzice są świadomi, iż ich podopieczni palą papierosy, okazuje się, że 17% uczniów przyznało, że ich rodzice wiedzą o tym, iż palą oni papierosy, ale już 68% badanych uważa, że ich rodzice nie wiedzą o tym fakcie, a pozostałe 15% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Celem oszacowania grupy osób palących regularnie, poproszono uczniów o wskazanie jak często palili papierosy w ciągu ostatnich 30 dni.

Większość uczniów, tj. 72% przyznała, że wypala mniej niż jeden papieros na tydzień, a 11% uczniów wypala mniej niż jeden papieros dziennie.

Niepokojący jest fakt, iż 17% uczniów przyznało, iż codziennie sięga po papierosy, w tym 6% wypala od jednego do 5 papierosów każdego dnia, 8% osób od 6 do 10 papierosów dziennie, a pozostałe 3% uczniów wypala dziennie powyżej 20 papierosów - ci uczniowie każdego dnia wypalają jedną paczkę papierosów lub więcej. Wskazuje to na uzależnienie od wyrobów tytoniowych i jest szczególnie niebezpieczne w przypadku tak młodych osób.

Podsumowanie: Nie można powiedzieć, że palenie papierosów jest problemem dużej części uczniów szkół z terenu Gminy Baćkowice, niestety, diagnoza nie ustaliła przekonań normatywnych wśród dzieci i ciężko określić, czy mają one świadomość konsekwencji związanych z paleniem papierosów i przyczyny, dla których małoletni decydują się po nie sięgnąć. Warto zlecić szkołom dokładniejsze zbadanie tego tematu by powziąć adekwatne kroki.

10.III.d: Spostrzeżenia młodzieży dotyczące profilaktyki w Gminie Baćkowice.

Uczniowie dostali szansę by podzielić się źródłami, z których czerpią wiedzę dotyczącą substancji psychoaktywnych, większość młodzieży wskazała (54%) internet oraz telewizję, znaczna część w ogóle nie poszukuje tego typu informacji (31%). Pokrzepiający jest fakt, że 20% uczniów deklaruje nauczycieli jako wiarygodne źródło informacji, także opinia rodziny jest istotna dla 12% badanych, a 8% opiera swoje przekonania na informacjach uzyskanych od znajomych.

Zdaniem uczniów to nauczyciele (59%) oraz rodzice (46%) najczęściej rozmawiają z nimi na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. W dalszej kolejności uczniowie wskazywali na: pedagoga/psychologa szkolnego (20%), kolegów/koleżanki (8%), Policję (1%) oraz inne osoby (3%). Niepokojący jest fakt, iż 16% uczniów samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat oraz, iż kolejne 16% uczniów uważa, że nikt z nimi na ten temat nie rozmawiał.

Sprawdzono także do kogo uczniowie zwróciliby się w sytuacjach problemowych, najczęściej padała odpowiedź, że do rodziców i opiekunów – taką opinię wyraziło 72% osób. W dalszej kolejności uczniowie wskazywali na: nauczycieli (29%), telefon zaufania (22%), kolegów i koleżanki (15%), Policję (12%), Ośrodek Pomocy Społecznej (9%), Ośrodek Interwencji Kryzysowej (6%), Urząd Gminy (2%) oraz innych osób (2%). Uwagę zwraca fakt, że 15% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Raport z diagnozy przedstawia także opinię młodzieży odnośnie najbardziej przekonujących dla niej oddziaływań profilaktycznych, i tak młodzież ceni sobie przede wszystkim pogadanki z nauczycielami (50%), warsztaty ze specjalistami (45%), zajęcia z Policjantami (29%), spektakle profilaktyczne (26%), a pozostali uczniowie (5%) preferują inne formy przekazu, których nie wskazali.

Podsumowanie: GKRPA powinna zadbać by nauczyciele oraz rodzice dysponowali merytorycznymi informacjami dotyczącymi substancji psychoaktywnych, a także mieli umiejętność przekazania ich nastolatkom, ponieważ warto wykorzystać zaufanie młodzieży, którym się cieszą.

10.IV. Obraz problemów związanych z uzależnieniami w oczach sprzedawców napojów alkoholowych oraz znajomość Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

W celu dokładniejszego zdiagnozowania problemu alkoholowego przeprowadzone zostało również badanie sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży alkoholu. Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 17 pytań jednokrotnego wyboru. Przebadano 12 sprzedawców.

Sprawdzono, jak często sprzedawcy spotykają się z informacjami dotyczącymi tego, że osoby nieletnie zakupiły alkohol na terenie gminy, i tak: pięciu ankietowanych nie spotyka się z tym zjawiskiem, sześciu sprzedawców uważa, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, a natomiast jeden z nich wskazał, że często.

Dodatkowo, większość sprzedawców przyznała, że zdarzyło im się, iż osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie – *raz lub kilka razy* zdarzyło się to ośmiu sprzedawcom, a *wiele razy* taka sytuacja przytrafiła się trzem osobom. Jeden sprzedawca zadeklarował, że nigdy nie spotkał się z takim zdarzeniem.

Żaden ze sprzedawców nie zadeklarował, iż kiedykolwiek sprzedał alkohol osobie nieletniej.

Warty odnotowania jest fakt, iż nie wszyscy sprzedawcy pytają o dowód klienta, w sytuacji, gdy mają wątpliwości co do jego wieku – jeden sprzedawca przyznał, iż nigdy tego nie robi. Należy przypomnieć, iż w takiej sytuacji sprzedawcy mają obowiązek sprawdzenia dokumentu potwierdzającego pełnoletność. Pozostałe osoby robiły to *raz lub kilka razy* (pięciu sprzedawców), *wiele razy* (dwóch sprzedawców) oraz czterech sprzedawców sprawdza dowód tożsamości za każdym razem, gdy ma wątpliwości.

Ankietowanych zapytano również, czy ich zdaniem w Gminie Baćkowice zdarza się, że osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu siadają za kierownicą. Niestety, tylko dwie osoby przyznały, że takie sytuacje nigdy nie mają miejsca. Zdaniem siedmiu osób zdarza się to rzadko, a trzech sprzedawców uważa, że taka sytuacja ma miejsce czasami, co istotne, żaden z ankietowanych nie wskazał odpowiedzi „często” oraz „bardzo często”.

Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym jest również niezgodna z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości. Celem sprawdzenia, czy sprzedawcy w Gminie Baćkowice stosują się do zapisów ustawy, ankietowanych

zapytano, czy ich zdaniem w gminie sprzedaje się alkohol osobom znajdującym się pod wpływem alkoholu. Trzech ankietowanych twierdzi, że nigdy nie sprzedaje się alkoholu takim klientom; trzech ankietowanych uważa, że taka sytuacja zdarza się rzadko; kolejnych trzech uważa, że czasami; kolejnych trzech uważa, że często.

Praktycznie wszyscy ankietowani (11 osób) przyznało, iż zdarzyło im się, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić u nich w punkcie alkohol, sześciu sprzedawcom sytuacja taka przytrafiła się raz lub kilka razy, zaś pięciu osobom zdarzało się to wiele razy. Tylko jeden sprzedawca zadeklarował, że nigdy. Większość badanych nie sprzedała nigdy alkoholu osobie nietrzeźwej – taką odpowiedź wskazało siedem osób, ale pięciu sprzedawcom zdarzyło się to raz lub kilka razy.

Klienci nie mogą spożywać alkoholu na terenie sklepu lub w jego najbliższej okolicy, jednak tylko jeden sprzedawca przyznał, że na terenie Gminy Baćkowice klienci nigdy nie spożywają alkoholu na terenie punktu sprzedaży. Zdaniem sześciu osób taka sytuacja ma miejsce często, dwie osoby wskazały tutaj odpowiedź „czasami”, zaś trzech sprzedawców przyznało, iż rzadko zdarzają się takie sytuacje.

Żaden ze sprzedawców nie przyznał, jakoby kiedykolwiek sprzedał papierosy osobie nieletniej, a tylko trzech sprzedawców przyznało, że do prób zakupu w ogóle dochodzi.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości to podstawowy dokument, który powinien znać każdy sprzedawca. Niestety, jedynie dwie osoby przyznały, że znają bardzo dobrze treść tej ustawy, cztery osoby przyznały, iż znają poszczególne zapisy ustawy, zaś trzech innych sprzedawców nie było pewnych, czy zna treść ustawy, a kolejnych trzech jedynie o niej słyszało.

Szkolenia dotyczące odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu powinni przejść wszyscy pracownicy przed rozpoczęciem pracy. Tylko pięciu sprzedawców przyznało, iż brało udział w takim szkoleniu, dwie osoby nigdy nie zostały przeszkolone, pięciu ankietowanych nie pamięta, czy brało udział w szkoleniu.

Zweryfikowano również znajomość ustawy przez sprzedawców, którzy zobowiązani są do tej przestrzegania, ankietowanych zapytano, komu zabrania się sprzedaży i podawania alkoholu według ustawy z dnia 26 X 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Poprawnej odpowiedzi udzieliło większość respondentów – tj. 7 osób, 4 sprzedawców zaznaczyło, iż alkoholu nie można podawać osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży. Tej ostatniej grupie zgodnie z ustawą można sprzedać alkohol. Jedna osoba uważa, że nie sprzedaje się alkoholu kobietom w ciąży, osobom niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw.

W każdym z punktów widoczne były informacje na temat szkodliwości spożywania alkoholu lub tabliczki informujące o tym, że osoby nieletnie bądź nietrzeźwe nie zostaną obsłużone.

Podsumowanie: Zasadnym jest przeszkolenie sprzedawców ze znajomości ustawy, a przede wszystkim wykazanie konieczności sprawdzania dowodu tożsamości wśród kupujących. Warto rozważyć także współpracę z lokalną Policją w zakresie zwiększenia ilości patroli w okolicach punktów sprzedaży, by zniwelować gromadzenie się tam osób spożywających alkohol.

11. Wykaz działań profilaktycznych zainicjowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2020 roku.

11a. Placówki oświatowe z terenu Gminy Baćkowice:

ZESPÓŁ SZKÓŁ PUBLICZNYCH W BAĆKOWICACH:

Szkoła Podstawowa

- „Trzeźwe myślenie opoką wolności”
- „Zagraj ze mną ...”
- „Ferie z ekonomią”
- „Profilaktyka! Niech rak nas unika!”
- „ZSP Baćkowice stawia na ruch, bo w zdrowym ciele zdrowy duch”
- „Festiwal nauki”
- „Wolni i świadomi. Profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych dla dzieci i młodzieży” Program realizowany przez Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach

Przedszkole

- „Ja i moja rodzina razem spędzamy czas”

PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W MODLIBORZYCACH:

- „Zabawa choinkowa bez używek”
- „Wybieram właściwe rozwiązanie”
- „Aktywna Rodzinka”

PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W PIÓRKOWIE:

- „Dwie godziny dla sportu i rodziny”

Ilość działań podejmowanych przez szkoły na rzecz szeroko rozumianej profilaktyki zasługuje na uznanie, placówki przy wsparciu ze strony GKRPA starają się zapewnić swym wychowankom wsparcie emocjonalne, intelektualne, zdrowotne oraz przekazać wiedzę odnośnie profilaktyki, samorozwoju i własnych emocji.

11.b Inne podmioty korzystające z dofinansowania swych działań profilaktycznych z GKRPA:

- KGW Wszachów - Program Profilaktyki Przeciwdziałania Alkoholizmowi,
- KGW Olszownica - „Zdrowe odżywianie sposobem na długie życie”
- KGW Modliborzyce - Program Profilaktyki Przeciwdziałania Alkoholizmowi
- UKS Baćkowice - „Aktywnie spędzam swój wolny czas”
- UKS Baćkowice - „Razem na powietrzu i w ruchu na placu zabaw”

12. Instytucje współpracujące z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baćkowicach:

- Poradnia Leczenia Uzależnień w Opatowie,
- KPP w Opatowie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Sąd Rejonowy w Opatowie,
- Zespół Szkół Publicznych w Baćkowicach,
- PSP w Modliborzycach
- PSP we Wszachowie
- PSP w Piórkowie
- Organizacje pozarządowe.

13. Plan wydatków związanych z realizacją Gminnego Programu :

Plan wydatków realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Baćkowice na rok 2021 wynosi **61.740,00 zł**, w tym:

- 1) na przeciwdziałanie alkoholizmowi – **56.740,00 zł**
- 2) na przeciwdziałanie narkomanii – **5.000,00 zł**

14. Realizacja :

Lp.	Działania:	Wskaźniki:	Realizacja działań określona w Narodowym Programie Zdrowia:	Kwota przeznaczona na realizację:
1	Realizacja programów edukacyjno - profilaktycznych oraz programów promocji zdrowia w przedszkolach, szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczych.	<ul style="list-style-type: none"> - ilość realizowanych programów profilaktyczno - edukacyjnych i promocji zdrowia - ilość przedszkoli i szkół ze wszystkich poziomów nauczania realizujących programy edukacyjnych i promocji zdrowia - liczba nauczycieli i wychowawców uczestniczących w zajęciach szkoleniowych, - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach edukacyjnych i promocji zdrowia w placówkach oświatowych i opiekuńczych - liczba rodziców i opiekunów biorących udział w programach edukacyjnych i promocji zdrowia w placówkach oświatowych i opiekuńczych 	<ul style="list-style-type: none"> 2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne 2.3.1 Profilaktyka uniwersalna 3.1.1 Edukacja Zdrowotna 3.2.1 Profilaktyka uniwersalna 	25.000,00zł
2	Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej, w tym uwzględniających tematykę niestanowiącą uzależnienia od substancji psychoaktywnych tzw. uzależnień behawioralnych; nowych środków psychoaktywnych z grupy tzw. dopalaczy oraz palenia tytoniu ze szczególnym uwzględnieniem programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego rekomendowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii	<ul style="list-style-type: none"> - ilość realizowanych programów profilaktycznych - ilość podmiotów realizujących programy profilaktyczne - liczba nauczycieli i wychowawców uczestniczących w zajęciach szkoleniowych, -liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych - liczba rodziców i opiekunów biorących udział w programach profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> 2.3.1 Profilaktyka uniwersalna 3.2.1 Profilaktyka uniwersalna 	5.000,00

3	<p>Realizacja działań minimalizujących występowanie ryzykownych zachowań dzieci, młodzieży oraz dorosłych poprzez: -kształtowanie i wzmacnianie rozwoju osobistego i społecznego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizację pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego, - organizację wypoczynku letniego i zimowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób biorących udział w programach - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowo-rekreacyjnych - ilość wyznaczonych obiektów, w których odbywać się będą zajęcia - liczba dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku zimowego i letniego - ilość podmiotów realizujących programy 	<p>2.3.1 Profilaktyka uniwersalna 2.3.2 Profilaktyka selektywna 3.2.1 Profilaktyka uniwersalna 3.2.2 Profilaktyka selektywna</p>	5.000,00
4	<p>Promowanie wśród mieszkańców Gminy Baćkowice abstynencji oraz zdrowego stylu życia poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizację, realizację szeroko rozumianych działań profilaktyczno - edukacyjnych, - organizację festynów dla mieszkańców w tym rodzinnych, - emisję programów radiowych i telewizyjnych, - udostępnianie wyników badań i sondaży dotyczących uzależnień; 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość festynów , na których realizowano działania edukacyjne - ilość osób uczestniczących w działaniach 	<p>2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne 3.1.1 Edukacja Zdrowotna</p>	4.900,00
5	<p>Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień , zachowań ryzykownych, przemocowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zakupionych materiałów informacyjnych oraz literatury fachowej 	<p>2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne 3.1.1 Edukacja Zdrowotna</p>	2.000,00
6	<p>Prowadzenie poradnictwa w Punkcie Konsultacyjnym i Informacyjnym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z porad w punkcie konsultacyjnym - ilość udzielonych porad 	<p>2.4.1 Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych 3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa</p>	3.840,00

7	<p>Obsługa administracyjna i kancelaryjna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym:</p> <p>a) ustalanie i wypłata wynagrodzenia członków Komisji za realizację zadań wynikających z Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,</p> <p>b) sporządzanie postanowień związanych z opiniowaniem wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.</p> <p>c) opłaty za wykonywanie badań oraz wydawanie opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia,</p> <p>d) szkolenia członków komisji e) wyposażenie biura Komisji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przyjętych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym - liczba osób, które uzyskały informacje o możliwościach pomocy osobom dotkniętym chorobą alkoholową i ich rodzinom oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - liczba osób, z którymi członkowie Komisji przeprowadzili rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w związku z nadużywaniem alkoholu - liczba osób nadużywających alkoholu które podjęły leczenie bez kierowania sprawy do sądu, po zastosowaniu przez członków Komisji metody krótkiej interwencji. - liczba osób, wobec których Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego - ilość wydanych postanowień GKPRA dot. zaopiniowania wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych - liczba członków Komisji korzystających ze szkoleń 		16.000,00
Razem				61.740,00

PRZEWODNICZĄCY
 Rady Gminy
Krzysztof Grzyb